

HÓSÁV

(Regényrészlet)

BRASNYÓ ISTVÁN

DIAKRÓNIA

A Coronában éjfél tájt riadt, vöröses és gyulladós fény fogadja a belépőt, és a futószőnyegen puffanó lépteire csak a szinte alvajáróként botorkáló, gyűrött pincérek vetik fel füstmarta, könnyező és haragos szemüket, és tüntetőleg még hátat is fordítanak neki — tehát Szikofanta késedelmeskedésének ez lett a következménye, hogy egyszeriben kiesett a dolgok egy időre megragadott, korábbi folyamatából, úgyhogy most szó nélkül volt kénytelen elhagyni a sápadt termet, s odakinn az utcán nézni védett zug után, ahol valamiképpen átvészelné a tudatába, eddigi ismereteibe semmiképpen bele nem férő éjszakákat, befogadva bőre alá a fázékony és deresre váló őszi sötétség párolgásait, szerencsére elég melegen öltözve ahhoz, hogy elkerülje az esetleges dermedést, minduntalan a lábas házak környékét kerülgetve, ahol talán valami rideg, de alkalmas falmélyedésben reggelig bóbiskolhatna, majd napvilágnál vizsgálhatná felül az eddigi eseményeket, terveket kovácsolva a jövőre vonatkozóan: aztán álmában, persze, visszatér ismét Dummer August házába, és jelenlétével megint csak sikerül előcsalogatnia a rejtőzködő Marinkót, aki béketűrően, semmiféle veszélyt sem sejtve lakozik még mindig a fogásra vetett kalapban, majd az ismételt találkozásuk felett érzett örömben összeütik levegőbe lendített tenyerüket, már-már pajkoskodva, akár valami szövetségese, utána pedig Marinkó a nap eseményeiről mormol teljességgel jelentéktelen szavakat, mosolyogva Dummer August viselkedésén, sottise-ain, amikor azonban Szikofanta megemlíti, hogy az este

folyamán a Corona kávéházban látta Virgil urat, Marinkó egyszerre elsápad, szemmel láthatóan rendkívül súlyos gondok kezdik nyomasztani, mire Szikofanta rájön, hogy bizonyára a kalap elvesztésének lehetősége villant fel előtte, úgyhogy nyomban nyugtatni és vigasztalni kezdi, miszerint Virgil úrnak saját kalapja kellett, hogy legyen, ha már a hűvös, esős időben az utcán járt, tehát Marinkónak valójában azzal kell számolnia, hogy hamarosan talán egy újabb kalap birtokába fog jutni, ha az nem is lesz olyan régi és nevezetes, mint a mostani, amennyiben Virgil úrnak eszébe jut még egyszer ide jönni, és itt, a szemük láttára ismételten meghalni, testének nedveivel egyszerűen eloltva az eddig oly szépen gyarapodó lángoló indákat — vagyis erre ráérnek majd csak akkor gondolni, ha Virgil úr teljes teste valójában is feltűnik közöttük, s az esetleges kellő időpontban határozott és elszánt lépéssel megvédelmeznék tőle a kalapot; Marinkó ezen a gondolon felbátorodva, de mégis szemérmesen kuncogni kezd, majd a pamlag eió egy asztalkát húz, amelynek oszlopában barna, szúrágásos faragott indák törekednek felfelé, és egy túlméretezett formájú, arany címerrel ellátott, kopott fedelű könyvet üt fel rajta, amelynek szakadozott, elrongyolódott bőrrrel bevont fatábláján megkoppan a körme: Szikofanta arra gondol, talán érdekes és kalandos történetek felolvasásával akarja szórakoztatni, de hangja egyszerre csak halavány lesz és elérzékenyülő, majd amikor Szikofantát közelébb inti, kitűnik, hogy a könyvben egyetlen sornyi írás sincs, és szürke lapjait derengő fényképekkel ragasztották tele — tehát ez is egy megviselt, mortifikálódott családi fényképalbum, akár csak amaz a másik, amit Cecíliánál látott, és Marinkó a képek alapján igyekszik most Szikofantának mulatságos történeteket rögtönözni, szavaival kellő hangulatot teremtve és elkápráztató, de együgyű háttérrel adva a megbízhatatlan eredetűnek látszó, és legtöbbször bizonyára sokak által és utólag kifundált eseményeknek.

Azonban a lassú, az éjszaka egyöntetű tömbjét fokozatosan bontani kezdő derengésben Marinkó mintha szem elől tévesztené az ellobbant, fuldokló arcokról készített felvételeket, gyermekes ujjával tapogat utánuk, s már nem ismeri fel határozottan, hogy kit is ábrázolnak a mindegyre fogyatkozó körvonalak, és fokról fokra egyre inkább suttogóvá váló hangján érezni, hogy kifejezett afóniával küszködik, füle és orra pedig növekedni kezd, mintha hirtelen fellépő öregedés darabolná szét vagy formálná át az arcát, és kétségtelen, hogy a fényképeket számba vevő konskribációja egyelőre

befejezetlen marad: az óhajtott diakrónia lassanként elmarad az időben, a sűrűre lapokba sajtolódik, és széjjelmaszatozódik a régi felvételek vak tükrén, bomlasztva, törve vagy mikroszkopikus méretekben őrlve a papírt, jellegzetes múltidő-illatokat szabadítva fel és porlasztva széjjel a levegőben, szalmavirágokat zizegetve közben és szilárdnak látszó abazsúrokat libbentve úgy, hogy a bennük fennakadt sötétség kifolyjon, finom aranyfüstként ömöljön a padlóra, s ekkor Marinkó már hiába parlírozna, szája mozgását sem látni, hogy esetleg Szikofanta ebből sejtсен meg valami eddig fel nem említett, de mindenképpen lényegesnek látszó variát erről vagy arról az úrról vagy némely, csak futólagosan és felületes szavakkal érintett hölgyről; és Marinkót is a továbbiakban mintha valami telekinézis mozgatná, már-már overworkinggel fenyegetve őt, mert talán Virgil úrral támadt most csatája, aki végeredményben esténként még képes elüldögelni a Coronában és tanult emberhez méltóan magasabb szférákból mutatni rá a világban annyira megfogyatkozott értelemre, a terem négy sarka felé intézve Winkjeit, mintha csupán a falakra festett kába bimbókat állana szándékában megdorgálni, amíg csak nem marad belőlük egyéb szimpla Rohbau-nál, a lepergő vakolat pedig akárha semmi volna, elenyészik a lélegzetekben, meglapul a ruhák szöveteinek szájai között, az arcok száraz redőiben, a hajak fémes tincsein: amíg egyaránt köd- és füsttömbökké nem válnak mindannyian, és elszíntelenedett tömegeket a személyzet keresztthuzattal nem csapatja ki az utcára és a szabad levegőre, s azután odakint csapnak nagy búcsúzkodást, mintha holnap nem ugyanitt találkoznának . . . nem ugyanitt találkoznának már évtizedek óta . . . majd mint téli lehetetek oszlanak el, csapódnak le a hideg vasakra és üvegekre, rezes ajtó- és ablakkilincsekre, pincerácsokra és rozsdás ereszcatornákra, vagy a karmos szélben lógnak a telefonhuzalokon, és a zümmögő, duruzsoló beszélgetéseket hallgatják ki, mintha ezeknek futkosva pattogó szikráinál akarnának felmelegedni, és mást nem is óhajtanak már, csak melegedni, melegedni: úgyhogy még az utcai trafók dobozába, vaszekerényeibe is beköltöznek, a tejüvegű ernyők alatt hunyorgatják a világitást, amíg csak hajnalajt meg nem nyugszanak, kísértetiesen nagy ovummá gömbölyödve, amelyből végső soron annyi minden kelhetne! . . .

Tehát csupa megátalkodott Passagier, kivéve Marinkót, aki megintcsak Virgil úr kalapja felé veszi az irányt, amelynek posztója egyre súlyosabbá válik a belérakódó portól, és mnidössze csak fel-

tételezni lehet, hogy ez Marinkó anyagcsereterméke, s ebben a selyembélésű fészekben fogja majd átaludni vagy -lustálkodni a most pirkadó napot, miközben csupa saxa loquuntur gondolatot perget egyik markából a másikba, mindaddig, amíg porhanyó és homogén anyagukat nem sikerül teljesen anyagtalanná és átlátszóvá tennie, lélekké, csírává vagy egy időbeli bolyongó ovulummá varázsolnia, lényének minden satanizmusát, diabolizmusát beleadva, amíg csak ez a pete önállóan úszni nem kezd a nappal habjaiban, fodraiban, sűrű olajában, s fenn nem akad valahol egy hajzatban, hajkoronában, hónaljszőrzetben vagy fanszőrben, és motoszkláló csillóival, tapogatóival, rángatózó flagellumaival be nem ágyazza magát valami gyulladással, felsebesedett nyálkahártyába, akár évekig is várva a megtermékenyülésre, vagy azonnal megtermékenyítve, fertilizálódva egy földrengető nefastusban, amitől belsejét a felszínére hánytorgatva örvénylő növekedésnek indul, határtalanul felduzzad, mintha az egész űrt volna szándékában nagy iramban kitölteni a tulajdon elenyésző és silány eredetű anyagával — par force gyűrve magába és rendezve át az ég ábráit, új és már eleve semmis színeket és igéket alakítva ki, amelyek tördelve és ropogtatva tarolják le az idegen fejekben megrögződött elképzeléseket arról, hogy mi meddig tart, meddig érvényes, és mikor szűnik meg azt jelenteni, amit jelent — egyszóval itt semmi sem jelent semmit, és ami jelenthetne valamit, az maga sem egyéb, mint semmi.

DUMMER AUGUSZT ELKÓTYAVETYÉLT IFJÚSÁGA

Feje mellett kékeslila paulowniák nyitnak, messze egy tolatómozdony füttye fekszi meg a levegőt, majd kormos árnyékok bontanak lassanként alakot, s a közeli pályaudvar mintha nagy lángokkal égne, miközben e villózás fényei arcára települnek, hihetetlen morbidezzával írják be a homlokát — ó, e nyár megkésett, sárga lammettaként vibráló, jelentéktelen nekiiramodásai, végsőkig árnyalt minúciái, amelyeknek szinte lehetetlen kideríteni eredetét, felmérni élveteg, enyésző fényét; majd félrerántva a csapódó rojtú, gyűrűkön függeszkedő borvörös vitrázst, nagy felindulással, érzékenységgel tekinteni ki az örvénylő estébe: a réteges, már alig megvilágított felhők az ég alján egy hosszan elhúzódó litogenezis varázslatát idézik, s hogy odalenn, az utcán, már nemsokára gyújtogatni kezdik a lámpákat, végső ideje feltápáskodni és a rózsás peremű

porcelán lavórba öntött állott vízben megmosakodni, majd minden lendületességet, élant összegyűjtve nekilátni a kényelmetlen és feleszes ruhák felöltésének, igen hevesen szolgolgtva eközben egy meggyújtatlan szivar rapacos és barnássárga, enyhén szeplős bőrét, majd utóbb, a keményítőtől szinte recsegő ingben, már meggyújtott szivarral hagyni el a szűkös, de meghitt és heimlich lakosztályt és a kifújt dohányfüst után mélyen beszívni az elhamvadó este levegőjét, akár egy elképesztően nagy tölcserű virágba, úgy szagolni bele, majd azután elindulni a még üres és tisztára néptelen promenád felé, amelyből most a lassanként kigyulladó kirakati lámpák vágnak ki éles, luminózus négyszögeket, de eközben máris más, jelentősebb színhelyekre gondolni, egy kedves lorette előszobájában húzni puha, filctalpú papucsot, akár valami magáról megfedkezett, régi szokásaihoz váltig ragaszkodó lemur és, egy szempillantásnyi időre egyedül maradv a helyiségben, belekóstolni a már előkészített, sütős ízű italba, amelyből csak jóval később kellene kortyolni, a kellemes és önfeledten csapongó beszélgetés közben, amikor a társalgást már mutuális és bizalmas jóhiszeműség hatja át, ó, és bármiféle cél, szándék vagy elvárás nélkül mélyedni bele a hosszan le-lehunyt pillájú szempárba, amely tolakodó érzékiségtől fénylik, lobog, és bolygatást kíván, bántást, önnönmaga kiszolgáltatottságát akarja, de most inkább akaratos, voluptas utáni sóvárgásának indítékai után kutatni, mint valami tapintatos rechercheur, s épp ezért jelentéktelen történetekkel szórakoztatni, amilyeneket az iskolás katekizmusokban lehet találni, ha ötletszerűen felüti valahol az ember, és amiket ő is bizonyára épp eléggé jól ismer, de a világért sem vetni ügyet gracilis testére, hadd hivalkodjon vele mindvégig hiábavalóan... mintha csak itt lenn, a lassanként összeverődő esti csödület szeme láttára tenné, és most egy fehér, fürtös virág lámpáját közelíteni a homloka felé, liliomszálat talán, akár egy meghatódott virgónak, hadd látsszék hevülettől kába arca, a parázslás, amibe magamagát lovalta bele, hadd érződjék alacsonyabbrendűsége, hadd ébresszen misogyne hajlamokat maga iránt, amíg csak kijózanodva vagy helyzetére ébredve el nem akad benne a hév, ki nem hűl tüzes lélegzete és hirtelen megindult nedvkiválasztódásának nyálkája hűteni nem kezdi a combját; ám ezután nyomban, mintegy menekülve valami elől, más irányba kanyarodni, egy hirtelen felcsapó gondolattal tartani lépést, amely mind gyorsabb, zaklatottabb és elszántabb lesz, hogy végül a test, a fizikai szubsztancia is kénytelen lesz vihardémonként utanaszá-

guldani, lépcsőkön felfelé, utcák zezugain keresztül, korlátokon vetve át és az úttesten száguldó kocsik közé dobva magát, miközben vasderes paripaló nyerit a fülébe, és fogait csattogtatva kap a kabátja szárnya után, hogy elcsípje és nagyot harapjon rajta, akár valami hulladékra várakozva alkalmatlankodó gyázmadáron, amelyhez hasonló a Bestiárium szemlélőinek szokott néha a megfigyelt ábra helyében a szemük elé rajzolódni, hogy látványától ijedten csapják be a könyv tábláját, de ezzel sem tudják, vonakodó szándékuk szerint, teljesen elfojtani azt a hirtelen támadt gunyoros kacajt, aminek felhője már kiszabadult a könyv lapjai közül, s ott kereng végetérhetetlenül a fejük körötti levegőben — ezentúl majd ezt lélegzik be, és ezen keresztül váltanak szót roppantul víg kedélyt mímelő ismerőseikkel, akik úgy handabandáznak és hadonásznak az orruk előtt, miként a szomorú és elérzékenyült részegeknek szokás, hogy netán jobb kedvre hangolják vagy kacagásra bírják őket; ám a saját kacagásuk már rég megfeneklett és elakadt bennük, valahol mélyen, amekkora mélységet fel sem tételezhettek magukban, és számukra már csak az a másik kacaj létezik, a feje tetején szökdécselő szkiapódoszé vagy kitömött faráról a sallangos szeknyát minduntalan az égre hajigáló buffonosságáé, aki túlvilági szemmel kancsalít rájuk, és mily precíően illegeti magát a királyi kürtök és fanfárok aranyló zenéjére meg az időnként közbeharsogó kétértelmű és alattomos hangokra, hogy mozdulatait kacér sarkallásnak és biztatásnak kell tekinteni — jaj, egy túl hosszú nap nyúlott nap vége ez, amelynek fényeit a képtelenül szűkös este egyáltalán nem alkalmas felidézni, mert mintha egy lebontott fal előtt vetkőzne pucérra, ahol ugyan még ágya lehetne, ha kíméletesebb törvények szerint rendezné be életét, de így csak régi, megöregedett és homályos alkonyatok sugara csapódik a tartkójára, és lélegzete lobogni kezdő hideg vásznán láthatja már, miként lesz egyedüli vigasztalója a sötét, pusztán és néptelenül és hajt a számára finom szálú, kimondhatatlan selymek suholásától villamossá tett szörzetet az éjfél kit sem kedvelő öle... nos, csöppet sem jobb kilátásokkal eredni el lefelé az utcán, széttartott és fényes orrú cipőben, valami idegen és háborítatlan város kövezetén, ahová eddig oly sikeresnek mondható tanulmányait érkezett befejezni egy másik valaki, egy szegény, görbe hátú és ősz, folyóparti esték hűvösségétől megduzzadt arcú és kezű és szinte befülledt testű diák, aki az idő egy hirtelen fordulatával sokkalta korosabb annál, semhogy könyveket cipeljen magával és naponta váltakozó, kiforratlan kaligráfiával ké-

szítsen jegyzeteket annyira jelentéktelen dolgokról, amiken csupán a kávéházi kisasszonyok tudnak vagy szoktak ideig-óráig elszórakozni, ha véletlenül pattanásos képű és nyakú diákembert csípnek ei a helyükön, a mindenkori sarokasztalnál, amelynek lapja alá örökre bevette magát szoknyájuk illata, és ahová az illető ártatlan és szemérmes tájékozatlanságában telepedhetett csak, de ha már ott van, kerekre tágult szeme előtt alaposan nekilátnak átvizsgálni magával hordott holmiját, irkáinak lapjait, amelyeknek a végére bizonyosan szerelmes vers van lejegyezve meg sok fojtogató és vágyakozás-teljes ábra vetve, amíg csak az asztal alatt egy keskeny és párnás kéz, akár valami riadt egérke, végig nem suhan a combján, s visszatartott türelmetlenséggel meg nem állapodik nadrágja ellenzőjén, amit aztán sebesen gombolni kezd, az összezavarodott diáknak pedig egyszeriben alkalma van letenni élete nagy és teli tüdővel lélegző, egyetlen fontos és valamit is számító vizsgáját, már amennyiben felkészült rá, s otromba felháborodásában el nem rohan, el sem takarva a nyitott nadrágellenzőjén keresztül lépésről lépésre kivillanó szennyes alsóneműjét, mután a kisasszonyka csivitelve megkérdezte tőle, azzal a jóhiszeműséggel, aminek művelt emberek között nincs határa.

— Nem óhajtaná, hogy bemutassam Alexander Bernátnak vagy Ady Endre költő úrnak? — s mintha loupə-ot tartana kezében a szeme előtt, oly kíváncsian és mély értelműen hatol be a testébe növekedő és mindegyre táguló pupillájával, úgyhogy enyhén irizáló, kocsonyás szürkésébe, mindent magába mosó lividálódásába semmiből sem állana nyomtalan beleveszni, belefúlni, látszólag örökre mindentől mentesítő szinkópába merülni, beledermedni a frissen leváló virago-pillantás jégtömbjébe, ami nyilvánvalóan valami genitális szerve lehet, s ezentúl talán a lelkébe, de mindenesetre megfoghatatlan lényébe burkolózva élni, oly felelőtlenül és megalapozatlanul, akár valami túlhordott foetus, ám eközben vég nélküli s elérhetetlen teljességekre, ubiquitére törekedve: és csak huzamosabb idő múltán születni meg valamely lélegzetelállító fantáziájából, félrevezető látomásából, és már mindent tudni a világról, ami egyáltalán fontos lehet az ember számára vagy amivel valaha is számot kell vetnie, de véglegesen soha fel nem nőve kezdeni meg egy kényelmes, céltalan sétát, andalgó lézengést, amelynek a mai este pusztán jelentéktelen epizódja, olyannyira, hogy akár egy sivár díszletű brettliben is előadhatnák e megzavarhatatlan és szinte kényelmetlen eseménynélküliséget, ha történetesen arrafelé vezetne

útja, ám mégis inkább az esti falak tövében marad, ott ödöng egészen késő éjszakáig, zsebre dugott kézzel, és gyors pillantásokat vetve — voyons! — a szembe haladó magányos hölgyek arcába, mint aki elfeledte a ház számát, ahol a nappalt töltötte, és most, végleg otthontalanul maradva, némi együttérzést koldul, amit, lám, mily dacosan tagadnak meg tőle, és máris szakadatlanul ódon és áporodott szagokban gázol, amelyek pincékből és folyosókról ömlenek ki a lába elé az utcára, miközben futó ismerősei esetleges hollétét fontolgatja a fejében, ennyi — vagy mennyi — idő után, mindenesetre fakó, sőt kifakult, füstté halványult emlékképeket igyekszik újra megrajzolni, rég kihűlt érzeteket újra testhőmérsékletűre felmelegíteni, amik rejtelmes, titkolt, talán befalazott szobák mélyéről származnak, hol sohasem alszik ki a lámpa és szakadatlanul, egyvégtében tart az éjszaka, elméletben legalábbis, éjszakában leélt életek gőzei és párái, széjjeloszlathatatlan szivarfüstjei itták be magukat a falak rojtosodó tapétáiba, ez tódul kifelé szakadatlanul a kitárt ablakok rácsán is az idekinti nyárba, amely odabentről sokkal inkább télnak tűnik, esetleg meghatározhatatlan átmeneti évszagnak, mint nyárnak, végtelenül tartó solstitiumnak egy sötét, az ekliptikától függetlenné vált évszakban, mely tetszése szerint köszönthet be, akár a korai vénség, megállás nélkül szemerkélő esőt hozva s reggelenként — azokon az elméleti reggeleken, amikor a lakó savanyú szájjal felébred — porcukorként csillogó, finom szemcséjű dérral fújva be az ablakszárnyakon mutatkozó réseket, az ablakpárkányon pedig viaszossá dermesztve a gondatlanul ott hagyott cserepes muskátli leveleit... miközben a messzire hátrált égaljon egy fényes koronggal megpántolt csillag forgása veszi kezdetét, és ennek egyöntetű villózása most bizonyára sorsokat köszörül élesre és türelmetlenre, az éledező sziderizmus egyenesnek szánt gondolatmeneteket zavar össze, feladhatatlan rejtvényeket old meg hirtelen rávezetéssel, amelyekre ezentúl ugyan létezik válasz, de továbbra is hiányzik a megoldandó kérdés, az az egyszerű, semmitmondó, gyermeteg feladvány, amelynek naivitásából szinte dőlnek a rurális illatok, a megfoghatatlan, úgyszólván lét alatti ignorencia számtalan ravaszága, amire a roppant méretű, immenzurábilis Orbis Pictus telepedik rá vagy ülepedik le, vastagon, darabosan, már-már impasto, akár az égbolt megalvadó vére vagy anyaggá formálódó lehelete, s ebben most a kicsiny, méticuleuse lény, az egyszerre korát vesztett bölcsész, megfeszített erővel gázol előre, esti szivárványokra vetülő árnyékkal, míg el-

szabadult, a valós világtól elszakadt vagy elbitangolt feje nyugtalan alsószoknyák ráncain, súlyos taftok visszfényeiben és harisnyatartók csörtögő kapcsai között görög tova, amíg csak egy fűző, valami istentelen míder bordázata közé nem szorul, s ez kifejezhetetlenül nagy erővel nyomja a tarkóját és préseli bele arcát egy érzéki anyagú, lüktető, hihetetlen reflexekkel meg-megvonaglító, szertelen masszába, egy női hasba, melynek sémillant mozdulatait a végsőkig fokozza azzal, hogy nyelvét hatalmas és kétségbeesett infesztációval a küldökében forgatja, s hogy nem juthat többé levegőhöz, a szeme előtt tüzes velumként lobogó sziéna vörös árnyalataiban igyekszik erőre kapni, valamiféle emotív vagy egzaltált tenyészetet képezni ki magából, nyelvével mindvégig az adott umbilicust vájkálva, vésve, razírozva, akár valami elerőtlenedett, infámiába merült *roué*, akit mindahányszor elháríthatatlanul hatalmukba kerítenek az alkalmi faux pas-k, a meggondolatlan és nevetséges kimenetelű, egyaránt viszolygásokkal záruló ballépések, melyeknek szolgálatából majd csak sokára szabadul, afféle mezkésett, hajnali vámpírként, amikor a febrilis betegek már álomba merülnek, a csótányok a várható derengés elől repedésekbe húzódnak, és az utcák korán kelő cselédek cipősarkainak kopogásától hangosak — csak ekkor érkezik el egy bizonytalan küszöbre, ahonnan egyszerre nincs hová lépnie, hiába ágál és kötekedik, ő, a tulajdon testének bitorlója, egyszerre megindul evaporálódása, és e párolgásnak mi sem vethet már gátat, nincsen mód elejét venni, miközben felette az égbolt virágokban áll és mérhetetlen magasságúra emelkedik, s közben is szakadatlanul floreálva, szirmokat suhint el az arca előtt, amikor is folyékonyvá válik emlékezete végre otthonra lel, valami ablaküvegre vagy színes rozettára csapódva fedezi fel a maga edényét, s hatalmas relapsusszal ismét élni kezdi létezése átugrott vagy kihagyott időszakát; ekkortájt eredetileg Lavallière-nyakkendő-t kellett viselnie, s ha újonnan kialakult emlékezete nem csal, ugyanolyan kalapot, amelyet Rexa Simon báró feltűnően álmatag, kialvatlan, dús pomádé álarcától eltakart képpel Európa-szerte viselt a királyok koronázási ünnepségein, illetve mindegyik esetben a kezében szorongatott: a világment sem szánta volna rá magát, hogy a fejére tegye.

A TUJAFÁK

Déltől, a megéledő nyárdélutáni órákban, napernyő alatt, aninek tarka kupolája maga alá szippantja a letaposott fű és gyomok illatát; olyan a levegő hirtelen, mintha a végtelenül kékellő, s helyenként, nagy magasságokban, felhők hősávjáival megsuhintott ég-bolt minden szintjén szénát kaszálnának, és e roppant energiákat igénylő erőfeszítés verejtékgyöngyökben súlyos diaftorézisban csapódna ki a különben álmatagon üldögélő társaság bőrén, s egykettőre áttörné magát a fehér hónaljakon, az arcok foszforeszkálva kigyúló puderrétegén, és mosni kezdené az ajkakra kent kármin partjait, míg körben, szerte az égi kerengőkön, hőségától eltompult, lelassult cselédek kiaszott, xerodálódott árnyékai vonszolnának és cipelnének különféle eszközöket, egyszerű gépeket, rostákat, vendégoldalakat, petrencéket és kocsirudakat, kerekeken guruló felszereléseket tolnának maguk előtt, ökröket igyekeznének kiráncigálni a kékség páráiból, kátyúiból és felolvadó, szertecsorgó kocsonyájából, miközben ideleln, a szék- és asztallábak, valamint a hímzett ruhaszegélyek árnyékából arany és kék színárnyalatokban oktalanul fellobbanó, apró virágkelyhek csodálkoznának rá kerek pillantásukkal, pendülésnyi flageolet-val a sztázisba rekedt mindenségre, amely a forróság anyagától leöntve lassanként vibrálni kezd, masszája pedig széjjelszivárog, végkéntől bebőrösödött felszínű vizek mélyére és a talaj nyirkos ázalékai közé, amíg csak a vihart perdítő alkonyat el nem indítja, mind sebesebb forgásra nem ösztökéli határnyi nagy, akadozó rulettkorongját, rajta tovasuhanó vörös golyóval, a nemsokára leáldozó nappal, visszaraminálódó eseményekkel, amelyek majd összemáskálják, befoltozzák a testeket, ventrális érzékenységeket keltenek, galoppírozva fellángoló rohamokat, ádáz febriseket, amiknek kiváltó okára nem lehet fényt deríteni, oly hirtelen jönnek és tarolnak le maguk körül mindent: tehát fokozatosan, a nappal együtt lehanyatlik ez a beállítás is, csillapodik az általános játék menete, letisztul a frissen keletkezett és fémszürke szolúció, amelynek híg levében kotyogva koccannak össze a csontok és a koponyák, mielőtt a keletkezett rupturákon át kiöklendeznék magukból a vizenyőssé vált velőt, s a kicsiny, széjelmorzsolódott medulladarabkák tejútként tömörülve sodródónak át azután egy semmis térbe, emitt meg, az elnéptelenedett csupasz lapú kerti asztalok körül, amelyekről a terítőt lecibálta és zsákmányolt hadi lobogókként sodorta magával a nehezen elült alkonyati

szélvész, a megkopaszodott, tűiket vesztett tiszafák és a százesztendőös tuják tövében hamarosan megszületik egy hal áporodott, kuszált uszonyú teteme, amely kitágult és rezzennetlen szemét dögvirágként nyitja az elmúló alkonyatra, a túlélés különféle esti zajaira, a frissen fejt tej szertesugárzó, fehér fonalaira, a milimárik meleg, testük mélyéről kitörő sikkantásaira, majd a tömegéből, viscerájából felfakadó gázoktól hajtva még egy mozdulatot is tesz valamelyik téli csillagkép irányába, amelyet a leszakadó éjszakától nyugtalanított vagy felvert galambok szárnyhegyei metszenek szét apró sávokra, szeletekre, mielőtt odabenn, egy pusztaság és huzatos teremben, melynek falán, mintha csak túlcikornyázott, aranyos ablakkereten néznének befelé, úgy könyökölnek a megtépázott és kilyuggatott vásznú festmények alakjai, várakozván a szél tapintathatatlan húrjain neki-nekiiramodó Tafelmusikra, hogy vigoroso megzendüljön a felhalmozott, hideg victualiák felett, amelyeket mintha már réges-régen kikezdett vagy belepett volna a zöld penész, s hogy valaki belevágjon a szokásos féktelen geilek előadásába, miközben talpa alatt és lába szárán rusznik nyüzsögnek, öltözete pedig egy Karagözé, egy Polichinelle-é — ám hogy a femme de chambre-ok még mindig nem mozdulnak, hanem továbbra is dermedten ácsorognak a nyitott, szélpaskolta ajtószárnyak mögött, mintha istencsapásként elveszített virginitásukon tűnődnének, amíg valami csatangoló, mindentől elpártolt fény nem vetül áttetsző viaszarcukra, diafán viaszszárnyukra, hogy véglegesen evidenssé váljék, miszerint ide egy vad és lelketlen, ignobilis usurpateur vette be magát... ekkora infidelitása láttán elakad a szó, és nincs már mit mondani; Jöhetnek a villók! Jöhetnek a villók! — verődik össze két gazdátlan tenyér, amelynek ujjairól megcsendülve esnek le és gurulnak el valahová a tujafák alá a nehéz fejú gyűrűk, a kéz pedig tapintatosan szertefoszlik, mintha a lombokban lappangó szél hangja darálná meg s fújná széjjel az utána visszamaradó homokot vagy ragyogó hamut, havat.